

6. Тахиаос А-Э. Н. Возрождение православной духовности старцем Паисием Величковским / А.-Э. Н. Тахиаос // Тысячелетие крещения Руси: Международная церковная научная конференция "Богословие и духовность". – М.: Издание Московской патриархии, 1989.

7. Четвериков С. Молдавский старец Паисий Величковский, его жизнь, учение и влияние на православное монашество / С. Четвериков. – М.: Правда христианства, 1998. – 132 с.

8. Яцимирский А. И. Славянские и русские рукописи румынских библиотек / А. И. Яцимирский. – Санкт-Петербург, 1906. – 822 с.

References

1. Abbot Petr (Pyhol). Saint Paisiy Velichkovsky and the Hesychast tradition. Retrieved from: http://azbyka.ru/otechnik/Petr_Pigol/prepodobnyj-paisij-velichkovskij-i-isihastskaja-traditsija/.

2. Payul, Y. (2001). The Slavic disciples of Saint Paisiy XVIII – early XIX centuries. Candidates thesis. Sergiyev Posad [in Russian].

3. Polyanomerulskiy, V. (1847). The life and writings of the Moldavian elder Paisius Velichkovsky with addition preamble of books St. Gregory the Sinaite, Philotheus of Sinai, Hesychius Presbyter and Nil of Sora, composed by his friend and co-faster, Elder Basil Polyanomerulsky, smart sobriety and prayer. Moscow: Izdaniye Kozelskoy Vvedenskoy Optinoy Pustyny [in Russian].

4. Popov, N. P. (1910). The collection of manuscripts of the Moscow Simonov monastery. Moscow [in Russian].

5. Saint Paisiy Velichkovsky. Retrieved from: <http://solba.ru/prepodobnyy-paisiy-velichkovskiy/>.

6. Takhyaos, A-E. N. (1989). The revival of the Orthodox spirituality by elder Paisiy Velichkovsky. The Millennium of the baptism of Russia: international Church conference "Theology and spirituality". Moscow: Izdaniye Moskovskoy patriarkhii [in Russian].

7. Chetverikov, S. (1998). Moldovan elder Paisiy Velichkovsky, his life, teachings and influence on Orthodox monasticism. Moscow: Pravda khrystyanstva [in Russian].

8. Yatsymyrskiy, A. Y. (1906). Slavic and Russian manuscripts in Romanian libraries. Saint-Petersburg [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 15.03.2017 р.

УДК 75.021.32-35.676.332.2:001.891

Велігура Наталія Миколаївна
аспірантка Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтва
n.veligura@nakkkim.edu.ua

ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ АКВАРЕЛЬНОГО ЖИВОПИСУ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

Мета дослідження – розглянути етапи розвитку акварельного живопису на сучасному рівні художньої культури, в якому поєднуються традиції відомих майстрів та новаторства митців нового покоління; відокремити сучасні методи дослідження з урахуванням особливостей формування акварельного живопису в Україні. **Методологія** дослідження сформована з урахуванням поставленої мети, що дає змогу використовувати аналіз генези в науково-історичному, науково-теоретичному, порівняно-описовому методах. **Наукова новизна** полягає у виявленні творчих пошуків у сфері акварельного живопису, що знаходиться в контексті розвитку сучасного мистецтва з усією різноманітністю його проявів. Тому назріває необхідність формування нових методів дослідження акварелі. **Висновки.** Враховуючи багате історичне надбання в акварельному живописі та нові тенденції, що запроваджуються художниками-акварелістами України, у творчості яких традиції поєдналися з сучасними підходами, варто виокремити сучасні методи дослідження для традиційних і новаторських напрямів у акварельному живописі, зокрема порівняно-історичний, порівняно-стилістичний, конкретно-історичний, біографічний.

Ключові слова: метод, методологічні засади, художня культура, акварельний живопис.

Велігура Наталія Николаевна, аспирантка Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств

Проблемы исследования акварельной живописи в контексте современной художественной культуры Украины

Цель исследования – рассмотреть этапы развития акварельной живописи в современной художественной культуре, где сочетаются традиции известных мастеров и новаторства художников нового поколения, выделить современные методы исследования с учетом особенностей развития акварельной живописи в Украине. **Методология** исследования сформирована с учетом поставленной цели, что позволяет использовать научно-исторический, научно-теоретический, сравнительно-описательный методы. **Научная новизна** заключается в выявлении творческих поисков в области акварельной живописи, что находится в контексте развития современного искусства со всем разнообразием

разием его проявлений, поэтому назревает необходимость формирования новых методов исследования акварели. **Выводы.** Учитывая богатое историческое достояние в акварельной живописи и новые тенденции, которые вводятся художниками-акварелистами Украины, можно отделить современные методы исследования, в частности сравнительно-исторический, сравнительно-стилистический, конкретно-исторический, биографический.

Ключевые слова: метод, методологические основы, акварельная живопись.

Veligura Nataliia, postgraduate student, National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts

Problems of research of watercolor painting in the context of the contemporary art culture of Ukraine

The purpose of the research is to examine stages of development of watercolor painting in contemporary art culture, which combines traditions of well-known artists and innovative artists of a new generation and to highlight the modern methods of research taking into account the peculiarities of development of watercolor painting in Ukraine. Research **methodology** is formed with due consideration of set purpose, which makes it possible to use scientific, historical, scientific-theoretical, comparative and descriptive methods. **Scientific novelty** lies in the identification of creative searches in the field of watercolor painting, which is in the context of contemporary art development with all the variety of its manifestations. Therefore, the necessity of development of new research methods of watercolor study is growing. **Conclusions.** Taking into account rich historical heritage in watercolor painting and new trends, introduced by artists of Ukraine it is possible to separate the modern research methods for studying traditional and innovative watercolor movements, in particular comparative-historical, comparative-stylistic, and specifically historical and biographical.

Keywords: method, methodological principles, watercolor painting.

Актуальність теми дослідження в статті пов'язана, по-перше, з розглядом історичного розвитку та авторськими здобутками художників акварельного живопису, де традиції складають основу для розвитку новаторських відкриттів художників-акварелістів в Україні. Щоб дослідити твори мистецтва, треба знати напрямки творчості, авторський задум художника, історико-культурну епоху, де жив і розвивався митець та інше. На цьому тлі актуальним, по-друге, є формування методології мистецтвознавчого наукового дослідження для виявлення впливу традицій на сучасне мистецтво акварелі в Україні з усією різноманітністю його проявів.

Мета дослідження – розглянути етапи розвитку акварельного живопису на сучасному рівні художньої культури, в якому поєднуються традиції відомих майстрів та новаторства митців нового покоління й відокремити сучасні методи дослідження з урахуванням особливостей формування акварельного живопису в Україні.

Аналізуючи дослідження з історичного генезису та авторські здобутки художників акварельного живопису, треба зазначити публікації таких авторів: Г. Каменської [9], В. Павлова [12], А. Кальнінга [8], В. Лепікашової [11], В. Володін, Н. Володіна [4], О. Антонюк [1], О. Полюк, Д. Хрипгун [14].

Також, відповідно до мети статті аналізуючи джерела і публікації з методології наукових досліджень, слід зазначити роботи авторів: В. Борисова [3], В. Белова [2], Г. Доброва [6], В. Ільїна [7], В. Карташова [10], Ю. Полеха, Н. Леміш [13], Д. Сомервіля [16], Г. Цехмістова [17], Е. Юдіна [18].

Зокрема, Е. Юдін зазначав: "Що методологія, яка трактується в широкому розумінні, є вченням про структуру, логічну організацію, методи та засоби діяльності. У такому розумінні методологія утворює необхідний компонент всякої діяльності, оскільки остання стає предметом усвідомлення, навчання і раціоналізації" [18, 31].

З точки зору американського філософа Д. Сомервіля: "Наука є сукупність організованого нового знання, заснованого на фактах, яка значно підвищує нашу здатність пояснювати й передбачати" [16, 26]. Науковці Ю. Палеха, Н. Леміш вказують на основні функції науки: "Пізнавальна, практично-дієва, культурно-виховна; та фокусують на функції методології, що визначає способи здобуття певного наукового знання, направляє на досягнення певної науково-дослідницької мети, створює логічно-аналітичний інструментарій наукового пізнання, допомагає збагаченню знання новими теоріями та введенню їх в науковий обіг" [13, 45].

Виклад основного матеріалу. Мистецтво сьогодення віддзеркалює проблеми сучасного соціального життя. Саме це відбивають художні образи та сюжети українських художників-акварелістів. Акварель – це без сумніву складна техніка станкового живопису, яка вимагає від художника віртуозної майстерності й тонкого відчуття кольору. Вперше термін "акварель" зустрічається в 1437 році в "Трактаті про живопис" Ченніно Ченніні, де йшлося про розчинення фарби у воді, яка містить рослинний клей. Французькою – aquarelle, італійською – acquerello, від латинської aqua – вода. Живопис непрозорою аквареллю (тобто з домішкою білил – гуаші) була відома в Стародавньому Єгипті, античному світі, середньовічній Європі та Азії. Акварельна техніка стала розвиватися в Китаї після винаходу паперу в II столітті нашої ери. У XII-XIII століттях папір отримав поширення в Європі, передусім в Іспанії та Італії [5, 6]. Чиста акварель (без домішки білил) стала широко застосовуватися на початку XV століття. Її основні якості – прозорість фарб, крізь які просвічують тон і фактура основи (папір,

шовк, слонова кістка), чистота кольору. У XV-XVII століттях акварель використовували, головним чином, для розфарбовування гравюр, креслень, ескізів картин і фресок, а також в архітектурних ескізах. Серед видатних художників того часу важко знайти тих, що не працювали акварельними фарбами. З'являються акварельні пейзажі німецьких, голландських та фламандських художників. Швидкість роботи дозволяла фіксувати спостереження мінливості життя, природи, атмосферні явища. Прекрасні акварельні пейзажі були написані Рембрандтом [8, 3].

Акварельний живопис в сучасному значенні виник зовсім недавно, наприкінці XVIII – на початку XIX століть. Популярність акварелі зростає тому, що поширилася в другій половині XVIII століття мода на портретну мініатюру, жанр, який з успіхом почали освоювати художники-любителі. До кінця XIX століття стався деякий перегляд відношення до акварелі, частково пов'язаний з тим, що багато нових фарб, введених в широке вживання акварелістами середини століття, виявилися дуже недовговічними, такими, що швидко вицвітають. Проте протягом віків, кожен у свій час, в акварелі працювали: Джон Козенс, Річард Бонінгтон, Томас Гіртін, Тірнер ("відкрив" лондонські тумани) в Англії, Гюбер Робер, Поль Синьяк і Поль Сезанн у Франції, Моріс Прендергаст і Джон Сингер Сарджент у США, Василь Кандинський, Еміль Нольде, Егон Шиле, Пауль Клеє і Рауль Дюфі. Разом з відомими художниками минулих століть можна виділити українських художників-акварелістів таких, як Т. Шевченка, В. Тропініна, Л. Жемчужнікова, М. Сажина, Д. Бесперчєгова, І. Соколова, К. Трутковського, С. Васильківського та ін. [9, 10].

У XX столітті на теренах Радянського союзу сформувалось широке коло художників, що працювали в техніці акварелі значно розширилося. Про це свідчать Всесоюзні виставки акварелі, котрі регулярно проводилися починаючи з 1965 року [12, 65].

Навесні в Києві у 1969 році відбулася Перша республіканська-всесоюзна виставка акварелі, де були представлені акварельні етюди, серед яких твори О. Шовкуненка та М. Глуценка, які відносять до класичних зразків українського радянського акварельного живопису, а також роботи майстрів: О. Губарева і В. Микити, Ю. Шейніса і Я. Мацієвського, О. Басова і Г. Нечипоренка, І. Красного і С. Карциганова та інших. Творам цих авторів притаманні безпосередність та вільність вияву почуттів, невимушеність техніки, яка широко використовує специфічні засоби акварелі, її характерні патьоки й відмивання та вимагає писати без поправок і перероблення. Ніби навмисне створений для фіксації вражень художника, акварельний етюд – найчастіший і найприродніший підсумок мандрів наших живописців по країні.

Другу групу акварелей, що були представлені на виставці, слід віднести до акварелей-картин, бо, як кожна картина, вони будуються на серйозному аналізі й узагальненні побаченого. Їх характеризує ясна сюжетно-тематична основа, довершеність і стрункість художньої концепції.

Саме такими є нові твори В. Голованова, Г. Вербицького, О. Васильєва, А. Коцки, Л. Призанта, О. Захарчука, Г. Польового, Г. Григорьєвої, С. Луньова та багатьох інших. Все це справжні картини. Проте вони аж ніяк не наслідують олійного живопису. Навпаки, саме підкреслена акварельність – їхня найяскравіша риса. Її саме розуміння внутрішніх можливостей цієї техніки в поєднанні з тяжінням до узагальнення, поглибленим поглядом надають вагомості творам. Одночасно в них виникає ніби новий погляд на світ, що збагачує новим розумінням краси та складності життя [4, 68].

Твори акварелістів, які все частіше з'являються в експозиціях художніх виставок, свідчать про надзвичайне піднесення мистецтва акварелі в Україні. Інтерес до акварелі зростає, в цей час, на теренах всього Радянського союзу: наприклад, у VI Всесоюзній виставці акварелі в 1981 році в Москві взяло участь близько 400 художників [4, 79]. Серед найбільших майстрів-акварелістів XX століття слід виділити – Н. Тирса, С. Герасимова, А. Дейнека, С. Захарова, М. Зубреєва, А. Ведерникова, Р. Верейського, П. Бучкіна, В. Конашевіча, Н. Лапшина, В. Лебедєва, Г. Малюка, А. Самохвалова, С. Пустовойтова, В. Ветрогонського, В. Клімашіна, В. Тетеріна, А. Фонвізіна та інших.

На початку XXI століття інтерес до акварельного живопису продовжує зростати, за ініціативою мексиканського художника Альфредо Гуаті Рохо в 2001 році день 23 листопада був проголошений Міжнародним днем акварелі.

2013 рік запам'ятався рядом значних мистецьких заходів в Україні, у квітні була відкрита виставка акварельних творів народного художника України, Андрія Чебикіна під назвою "Акварель". Це був своєрідний дебют – вперше акварельний живопис демонструвався автором не в контексті графічної творчості, а як самодостатній доробок. У його творах зображені сонячні краєвиди Південного Криму та Очакова, пейзажі рідного Поділля, елегантні мотиви угорських місцевостей Гайдусобослоо і Дебрецена та Венеції. Представлені на виставці акварелі окреслюють значний період творчого життя майстра. Глядачеві надається можливість простежити еволюційні зміни в авторському почеркові митця. Розмаїття технологічних та композиційних способів засвідчує невпинний мистецький пошук художника [1, 1].

2014 році у Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття, імені Йосафата Кобринського, Тетяна Павлик представила свої вибрані роботи: натюрморти, пейзажі, портрети,

ілюстрації. Домінантою виставки є духовна та релігійна тематики, які відзеркалюють складний період в Україні сьогодні. Ці переживання мисткині втілені в роботах "Небесна Сотня", "Балада про Мальви", "Ангел Миру", "Боріться – поборете", "Хрести при дорозі", "Чаша терпіння", "Хресна дорога". Кожна з них – це окрема подія, історія з життя, реалії нашої непростой доби. Не випадково презентована в музеї виставка називається "Криниця для спраглих". За словами художниці, кожен потребує втамовувати спрагу своєї душі живою водою з криниці мистецтва [14].

Також цей рік запам'ятовується втратою видатного художника-аквареліста Леоніда Могучова, котрий є автором понад 8500 малюнків і ескізів архітектурних пам'ятників: церков, маєтків, вітряків, фортець. Значна частина цих пам'яток зараз втрачена, і по ескізах художника деякі з них були відновлені. Тому його акварелі представляють історико-культурну цінність. Картини художника зберігаються в Чернігівському обласному художньому музеї, в музеях України, приватних колекціях Канади, США і Великобританії. У 1993-1994 роках Могучов з циклом своїх робіт "Духовна спадщина України" відвідав Канаду, де під патронатом посольства України в Канаді, Українського товариства охорони пам'ятників історії та культури в 22 найбільших міста відбулося 44 його персональних виставки. Пожертвування, отримані від виставок, пішли на реставрацію храмів. Художник був прийнятий в почесні члени Асоціації художників-акварелістів Канади й США [15].

Мистецтво майстрів-акварелістів, як найстаріших, так і наймолодших промовляє про те, як багато залежить від техніки в найскладнішій структурі художнього твору. Ще раз стає очевидною закономірність, внаслідок якої техніка акварелі в певних випадках виявляється єдино можливою, необхідною складовою художнього образу, творчого задуму.

Мабуть, жодна малярська техніка не вимагає від художника такої віртуозної майстерності й тонкого відчуття кольору, як акварель. Неповторна своєрідність творів, написаних водяними барвами, у прозорості та м'якості їхнього шару фарб, що дозволяє передавати найтонші нюанси й відтінки світло-повітряного середовища.

У процесі цього розвитку з'явилися традиційні та новаторські техніки в акварелі, які довершують картини до справжніх витворів мистецтва. Різноманітність технік в живописі дозволяє отримувати неординарні візуальні ефекти. Саме це робить архітектоніку картини, настільки різноманітною.

Акварельний живопис відноситься до культурного надбання людства, де утворюється складна система категорій цінностей, принципів, традицій та новаторства, що забезпечує пізнавальну і практичну діяльність. Враховуючи нові тенденції розвитку акварелі в мистецтві сьогодні, необхідно запровадити сучасні підходи дослідження. Тому принципово важливим є формулювання методологічних засад для наукового дослідження акварельного живопису в сучасній художній культурі України.

Використовуючи наукові методи дослідження можна дослідити історичне відкриття, формування, закономірності функціонування, розвиток, структуру, динаміку, парадигми, взаємодію та інше в акварельному живописі.

У межах наукового дослідження акварельного живопису виділяються два рівні: емпіричний, де формуються накопичення практичних методів, можливостей та фактів; теоретичний, що формулює і синтезує накопичені знання у низку теорій науки. Враховуючи загальні методи пізнання, зазначаються три етапи: методи емпіричного дослідження; методи, що застосовуються на емпіричному і теоретичному рівнях досліджень; методи теоретичних досліджень.

При аналізі художнього твору, тобто картини, етюд, нарису не можна обходитися лише описовим викладом власного бачення об'єкта мистецтва. На цьому тлі актуальним стає застосування методик мистецтвознавчого аналізу, як методу пізнання, що дає можливість поділити дослідження живопису на складові частини його генези, стильові властивості, авторську ідею, історичну епоху виконання, колористику та інші характеристики.

Основними видами мистецтвознавчого аналізу є порівняно-історичний метод. Це один з найбільш ефективних видів аналізу. Він ґрунтується, з одного боку, на порівнянні – виявленні подібності та відмінності об'єктів живопису, а з іншого – на принципах історизму, згідно з яким, дійсність розглядається у перспективі постійної зміни в часі. В будь-якому феномені живопису необхідно бачити його унікальність й особливості, так і спільність з традиційним надбанням в цілому.

При дослідженні акварельного живопису від абстрактного до конкретного більш повного, всебічного і цілісного відтворення, застосовується конкретно-історичний метод. Який дозволяє з'ясувати виникнення, формування та розвиток процесів та подій у хронологічній послідовності в конкретному часі, з метою виявлення зв'язків, закономірностей традицій та сучасного надбання в живописі. Один з основних хронологічних методів наукового пізнання, дозволяє дослідити історію акварельного живопису з її особливостями.

Творча спадщина видатних художників завжди привертала і привертає увагу. Майстри минулого залишили картини, етюди, нариси в різних техніках акварельного живопису, що відносяться до

історично-традиційного надбання. В сучасному мистецтві акварелі з'являються новаторські тенденції. При порівнянні минулого та сучасного в акварельному живописі, актуально застосувати порівняно-стилістичний метод дослідження. Цей метод наукового пізнання, дозволяє виявляти подібності та відмінності в рисах, стилях та інших характеристиках живопису, визначати закономірності, які дають можливість відкрити новаторські, невідомі тенденції в сучасному мистецтві акварелістів України.

На художника та його творчість впливають: сім'я, політично-суспільні зміни, релігійні погляди, соціальне положення, ставлення до навколишнього середовища, вади, звички, слабкості, хвороби та інше. Тому розкриваючи грань "автор – твір", можна застосувати біографічний метод. В цьому методі біографія й особистість художника-аквареліста розглядаються як визначальні моменти творчості автора та автора-творця.

Висновки. Важливого значення набуває методологічний базис для дослідження наукового генезису акварельного живопису, який описує і пояснює явища та зводить відкриття в цій галузі до єдиного початку (витоку), де теорія будується на результатах, отриманих емпіричним шляхом. У теорії ці результати впорядковуються, висвітлюються, описуються у систему.

Наявність зв'язків між різними методами дослідження забезпечує перехід від одних тверджень до інших, і від теорії до відповідності її дослідним даним. Важливою основою наукового пізнання є синтез методологічних засад, що висвітлює шлях для практичного вжитку. Тому вищезазначений розгляд методів дослідження дав можливість сформувати сукупність відповідних методологічних засад для подальшого використання у наукових дослідженнях щодо особливостей взаємодії традицій та нововведень у практиці акварельного живопису, котрий є невіддільною й оригінальною сферою у художній культурі України.

Література

1. Антонюк О. Виставкова діяльність національної академії мистецтв України у 2013 році / О. Антонюк // Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки. – 2013.- №5. – С.352-355.
2. Белов В. А. Образ науки в ее ценностном измерении (философский анализ) / В. А. Белов. – Н.: Наука, 1995. – 266 с.
3. Борисов В. Н. Уровни логического процесса и основные направления их исследования / В. Н. Борисов. – Н.: Наука, 1967. – 212 с.
4. Володін В. І. Володіна Н. А. Сучасна радянська акварель / В. І. Володін, Н. А. Володіна. – М.: Радянський художник, 1983. – 174 с.
5. Горбенко А. А. Акварельная живопись для архитекторов / А. А. Горбенко. – К.: Будівельник, 1982. – 128 с.
6. Добров Г. М. Наука о науке: Введение в общее науковедение / Г. М. Добров. – К.: Наук. думка, 1970. – 320 с.
7. Ильин В. В. Теория познания: Эпистемология / В. В. Ильин. – М.: МГУ, 1994. – 136 с.
8. Кальнинг А. А. Акварельная живопись / А. Кальнинг. – М.: Искусство, 1968. – 74 с.
9. Каменская Г. Д. Акварель XVII-XIX вв. / Г. Д. Каменская. – Л.: 1937. – 98 с.
10. Картошов В. А. Система систем. Очерки общей теории и методологии / В. А. Картошов. – К.: Слово, 1995. – 235 с.
11. Лепикаш В. А. Живопись акварелью / В. А. Лепикаш. – М.: Ах СССР, 1961. – 154 с.
12. Павлов В. П. Сучасна українська акварель / В. П. Павлов. – К.: Мистецтво, 1966. – 75 с.
13. Палеха Ю. В. Основи науково-дослідної роботи / Ю. В. Палеха, Н. О. Леміш. – К.: Ліра, 2013. – 336 с.
14. Полюк О. Філософія акварелей Тетяни Павлик / О. Полюк // Національний музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Йосафата Кобринського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hutsul.museum/exhibitions/2014/tetyana-pavlyk-akvareli>.
15. Релігійно-інформаційна служба України. Той, що все життя малює церкви [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://risu.org.ua/ua/index/exclusive/events_people/20000.
16. Сомервиль Д. Что отличает науку от других форм знания / Д. Сомервиль. – М.: Издательство иностранной литературы, 1960. – 192 с.
17. Цехмістова Г. С. Основи наукових досліджень / Г. С. Цехмістова. – К.: Видавничий Дім "Слово", 2004. – 240 с.
18. Юдин Э. Г. Системный подход и принцип деятельности: Методолог. проблемы соврем. науки / Э. Г. Юдин. – М.: Наука, 1978. – 392 с.

References

1. Antoniuk, O. (2013) Exhibition activity of the national Academy of arts of Ukraine in 2013. Actual problems of art practice and art criticism, 5, 352-355 [in Ukrainian].
2. Belov, V. A. (1995) The image of science in its axiological dimension (philosophical analysis). Novosibirsk: Nauka [in Russian].
3. Borisov, V. N. (1967) The logical levels of the process and main directions of their research. Novosibirsk: Nauka [in Russian].
4. Volodin, V. I., & Volodina, N. A. (1983) Soviet contemporary watercolor. Kyiv: Radianskyi khudozhnyk [in Ukrainian].

5. Gorbenko, A. A. (1982) Watercolor painting for architects. Kyiv: Budivel'nik.[in Russian].
6. Dobrov, G. M. (1970) The science of science: an Introduction to General science studies. Kyiv: Nauk. Dumka [in Russian].
7. Il'in, V. V. (1994) Theory of knowledge: Epistemology. Moskva: MGU [in Russian].
8. Kalning, A. A. (1968) Watercolor painting Moskva: Iskusstvo [in Russian].
9. Kamenskaya, G. D. (1937) Watercolor XVII-XIX centuries. Lvov [in Russian].
10. Kartoshev, V. A. (1995) A system of systems. Essays on General theory and methodology. Kyiv: Slovo [in Russian].
11. Lepikash, V. A. (1961) Watercolor painting. Moskva: Ah SSSR [in Russian].
12. Pavlov, V. P. (1966) Modern Ukrainian watercolor. Kyiv: Mystetstvo [in Ukrainian].
13. Palekha, Yu. V., & Lemish, N. O. (2013) Basics of research work. Kyiv: Lira [in Ukrainian].
14. Poliuk, O., & Khryptun, D. (2014) The philosophy of watercolors of Tatiana Pavlik. National folk art Museum of Hutsulshchyna and Pokuttya named Jehoshaphat Kobrin. Retrieved from <http://hutsul.museum/exhibitions/2014/tetyana-pavlyk-akvareli/> [in Ukrainian].
15. Religious information service of Ukraine. The one that draws the whole life of the Church. Retrieved from https://risu.org.ua/ua/index/exclusive/events_people/20000/ [in Ukrainian].
16. Somervil', D. (1960) What distinguishes science from other forms of knowledge. Moskva: Publishing house of the foreign literature [in Russian].
17. Tsekhmistova, H. S. (2004) Fundamentals of scientific research. Kyiv : Vydavnychi Dim " Slovo" [in Ukrainian].
18. Yudin, E. H. (1978) A systematic approach and principle of activity: Methodology. the problems lie. science Nauki. Moskva : Nauka [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 25.04.2017 р.

УДК 130.2:061.1(100)ЮНЕСКО

Живоглядова Дарина Юрївна
студентка Київського національного
університету ім. Тараса Шевченка
darynazhivog@gmail.com

СТРАТЕГІЯ ЮНЕСКО В РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО КУЛЬТУРНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Мета роботи – проаналізувати стратегії та програми ЮНЕСКО як репрезентанти функціонування міжнародного культурного співробітництва, з'ясувати специфіку стратегій ЮНЕСКО у межах її п'яти секторів. **Методологія** дослідження полягає в застосуванні таких методів культурологічного аналізу, як: системний, структурно-функціональний та порівняльний, що дає змогу усвідомити роль ЮНЕСКО в організації, координації, поширенні й зміцненні міжнародного діалогу народів, культур, цивілізацій в ім'я миру на основі дослідження законодавчої бази, основних секторів та стратегій організації. **Наукова новизна** роботи полягає в розширенні уявлень про діяльність і роль ЮНЕСКО в актуалізації проблем та викликів, що постають у процесі кооперації країн світу в сфері культури. Аналіз політики, розробленої ООН з питань освіти, науки та культури, дає можливість окреслити культуротворчий і культууроохоронний потенціал ООН і ЮНЕСКО у зміцненні миру і стабільного розвитку людства, тих інклюзивних законодавчих актів, стандартів, інструментів конкретних оперативних дій, які забезпечують та стимулюють розвиток культури, сприяють нарощуванню культурних установ, мереж професіоналів та залученню населення по всьому світу до культуротворення. **Висновки.** Діяльність ЮНЕСКО спрямована на формування нового гуманізму, який пов'язує людський розвиток зі збереженням планети і забезпечує рівний доступ до всіх переваг освіти, науки, культури, комунікації та інформації, сприяє створенню інклюзивного суспільства, розвиток якого забезпечує соціальну справедливість, різноманітність, терпимість і взаєморозуміння. Стратегії діяльності ЮНЕСКО відрізняє орієнтація на розробку конкретних пропозицій формування цілісних, інноваційних і ефективних структур та розширення міждисциплінарності в реалізації програм. Ці програми узгоджуються на міжнародному глобальному, регіональному рівнях і рівні країн, конкретно тематично спрямовані, орієнтуються на досягнення конкретного результату, прямо або опосередковано враховують глобальні пріоритети стратегії ЮНЕСКО.

Ключові слова: ЮНЕСКО, ООН, культурна політика, культурна стратегія, міжнародне культурне співробітництво.

Живоглядова Дарина Юрївна, студентка Київського національного університету ім. Тараса Шевченка
Стратегія ЮНЕСКО в розвитку міжнародного культурного співробітництва

Цель работы – проанализировать стратегии и программы ЮНЕСКО как репрезентанта функционирования международного культурного сотрудничества, выяснить специфику стратегий ЮНЕСКО в рамках ее пяти секторов. **Методология** исследования заключается в применении системного, структурно-функционального, сравнительного методов анализа, что позволяет определить роль ЮНЕСКО в организации, координации, распространении и укреп-